

СТАНОВИЩЕ

за представените материали на гл. ас. д-р Стоян Георгиев Дечев във връзка с обявен конкурс за редовен доцент по 8.2 Изобразително изкуство („Рисуване“) за нуждите на катедра „Рисуване“ към Изящен факултет, НХА

Рецензент: доц. д-р Александра Стефанова Иванова, Архитектурен факултет, ВСУ „Любен Каравелов“

Гл. ас. д-р Стоян Георгиев Дечев е единствен кандидат по обявения в Държавен вестник (бр. 15/19.02.2021 г.) конкурс за редовен доцент по 8.2 Изобразително изкуство за нуждите на катедра Рисуване към Изящен факултет, НХА.

Творческата автобиография на д-р Дечев представя автор и колега, развиващ потенциала си в широк спектър от области на изкуството – от класическата скулптура и различни форми на визуалните изкуства до концептуалния експеримент и многоликото съвременно произведение на изкуството, чийто образ левитира между материалното и неговите духовни и философски проекции. Този подход е базиран на неизчерпаемото любопитство на автора към заобикалящите го обекти и явления, които захванват непрестанно творческата му енергия. Плодовете на неговите търсения могат да се проследят в поредицата самостоятелни и групови изложби, част от които са представени на престижни арт форуми в Германия, Румъния, Италия, Южна Корея и др., както и в множество галерийни пространства и фестивали в България.

Гл. ас. д-р Стоян Дечев е защитил дисертационен труд на тема: “Скулптурно-пластични аспекти в каменните чешми от региона на Родопите от началото на Възраждането до средата на миналия век” през 2014 г. От 2006 г. преподава дисциплините Рисуване и Моделиране в Архитектурен факултет, ВСУ “Л. Каравелов”, а от 2015 г. заема позиция „главен асистент“ в катедра Рисуване, НХА, София.

Представените от кандидата материали по конкурса са общо: хабилитационен труд, шест реализирани авторски продукта в областта на изкуствата, пет водещи или самостоятелни творчески изяви в областта на изкуствата, три статии публикувани в специализирани издания, шест поддържащи творчески изяви или участия в колективен продукт, два университетски учебника и т.н. Кандидатът е представил информация за три цитирания в монографии и колективни томове с научно рецензиране и пет цитирания или рецензии в нерелативирани списания с научно рецензиране. Участията му в международни художественотворчески проекти са четири, има четири награди на конкурси за творчество и изпълнение, присъдени от национални професионални форуми и организации. Представените материали отговарят на наукометричните показатели, изискуеми от ПРАВИЛНИКА ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ЗАКОНА ЗА РАЗВИТИЕТО НА АКАДЕМИЧНИЯ СЪСТАВ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ и съгласно ПРАВИЛНИК НА НХА ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ЗАКОНА ЗА РАЗВИТИЕТО НА АКАДЕМИЧНИЯ СЪСТАВ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ. Общата оценка на художествената и научно-приложна продукция на кандидата може да се окачестви като висока, имайки предвид количеството и качеството на художествените постижения и специализирани изследвания, които Стоян Дечев осъществява през годините.

На първо място ще разгледам хабилитационния труд на кандидата, чийто основен обект е проследяване значението на рисунката в личното му творчество и преподавателска дейност. Темата на труда е рисунката като „универсална форма на комуникация, която преодолява езиковите и времеви бариери“, стр. 5. Целите, които си поставя автора могат да се разгледат в два основни аспекта. В първата част на труда той изследва рисунката в творчеството си през различни жанрове, както като самостоен художествен продукт, така и като част от мултидисциплинарните проекти, осъществени в периода 2012-2020 г.: *Playfly*, *Скулптор*, *Изкуствена кожа*, *Черно море*, *Хоризонт на събитията*, *За еднократна употреба*, *Transcript* и *Garden Mechanics*. Във втората част на труда са засегнати проблеми, свързани с преподаването по рисуване в НХА. Актуален въпрос, който поставя авторът тук, е анализа и прехода между двумерното и тримерното пространство, като основен елемент от проектирането на скулптурни и пространствени форми. Акцент е поставен не само върху перспективното построение на визуалния образ, но и върху приложението на иновативни построятелни методи. Един много съществен проблем – преподаването в дистанционна

среда, което се наложи през последните две години, е видян като възможност за трансформиране на класически педагогически подходи в съвременни дигитални методи, които са в състояние да спомогнат и „демократизират процеса на учене“, стр. 61. Хабилитационният труд притежава не само художествена и философска стойност, но и сериозна практическа насоченост и може да се използва като бъдещо методическо ръководство в процеса на придобиване на нови подходи и умения в областта на рисунката като основен двигател на творческия процес, както от страна на студентите, така и сред професионалните среди.

Учебно-педагогическата дейност на кандидата може да се окачестви като активна, иновативна и плодотворна. Д-р Дечев преподава в специалностите *Текстил - изкуство и дизайн*, *Дизайн на порцелан и стъкло* и *Керамика* към Националната художествена академия. Съдържанието на програмите, които разработва е съобразено с различната насоченост и интензивност на обучението на студентите от тези три специалности. В хода на обучението студентите получават базисни умения по рисуване, разбират смисъла на академичното общуване и надграждат наученото със знания, подходи и инструменти за проучване на нови теми. Тук е подчертано значението на приемствеността в обучението, самодисциплината, индивидуалния подход и ангажирането на студентите в лични проекти, изследването на разнообразни материали и техники, домашните работи и творческите задачи. Обучението цели да постави студента в конкурентна среда като „извлече максимума на неговия потенциал“ стр. 67, което е плод на рядко срещан стремеж у преподавател в процеса на установяващото се все по-анонимно и дистанцирано обучение. Мога да допълня учебно-педагогическата дейност на кандидата с отлични впечатления от ВСУ „Л. Каравелов“, където д-р Ст. Дечев оформя облика на дисциплините *Рисуване* и *Архитектурно моделиране и макетиране*, създава методика и принципи за оценяване на резултатите от учебния процес.

След всичко казано дотук е логично да се открие подобен стремеж към постигане на перфектната форма, изказ и цялостност на творческия акт от страна на Стоян Дечев в сферата на личното му творчество. Представените в хабилитационния труд творби показват автора в различна светлина. Една част от тях изследва мита, епоса, литературната препратка, общочовешкото послание: „Скулптор“, 2016 – свързващ „скулптурната

практика с представата за божественото“ стр. 12; „Черно море“, 2019; “Хоризонт на събитията”, 2019 и „Transcript“ 2018. В друга част от произведенията си Стоян Дечев е „работещия и играещия човек“ стр. 9, Playfly, 2018; експониращ работната си дреха „Изкуствена кожа“, 2015; оставящ трайна материална следа от еднократния акт „За еднократна употреба“ 2012; наблюдател и създател на една градина като творчески експеримент в урбанизирана среда „Garden Mechanics“, 2016. Списъкът може да се продължи, но независимо как категоризираме автора, процес свързан по-скоро с лични проекции, отколкото с изкуствоведчески принципи, най-важният извод за творчеството му остава свързан с необходимостта да се самопровокира с нови теми, техники, технологични предизвикателства, да бъде откровен в посланията си и перфектен в постигането на желаната форма и концепция. Освен лична заслуга, творчеството му има силата да вдъхновява и провокира младите автори, чийто път се оформя още през следването им в Художествената академия. По този начин остава жива точно онази традиция, която е дала и ще продължи във времето художествения живот на България.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В заключение искам да подчертая приносния характер на представения хабилитационен труд и достойнствата на наукометричната справка на кандидата, които напълно отговарят на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за неговото приложение и на Правилника за развитие на академичния състав на НХА.

Подкрепям изцяло кандидатурата и предлагам на уважаемите членове на научното жури да присъдят академичната длъжност „доцент“ на гл. ас. д-р Стоян Георгиев Дечев.

доц. д-р Александра Иванова

10.01.2022

гр. София